

K. M.

Sesja z okazji 500-lecia drukarstwa w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/4, 780-781

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

autorem kilku artykułów z zakresu etnografii oraz miał znaczną bibliotekę i zbiory, a także określone zamierzenia wydawnicze. W Krakowie Gloger poznał Oskara Kolberga, który wprowadził go w środowisko uczonych krakowskich. Autorka szczegółowo omówiła działalność Glogera w Krakowie, jego współpracę z Towarzystwem Naukowym Krakowskim, a szczególnie z Komisją Historyczną i Językową oraz z Akademią Umiejętności.

Kolejny referat dr Teresy Komorowskiej naświetlił zasługi Glogera w dziedzinie badań nad folklorem. Następni dwaj prelegenci zajęli się zagadnieniami problematyki geograficznej w twórczości Zygmunta Glogera. Mgr Wiesława Werner (Zakład Historii Nauki i Techniki PAN) przedstawiła badania kraju w okresie przedglogerowskim. Zapoznała ona zebranych z dorobkiem polskiej myśli geograficznej i fizjograficznej od czasów Komisji Edukacji Narodowej do lat trzydziestych wieku XIX, a tym samym pokazała ten zakres znajomości kraju, do jakiego mógł nawiązać autor *Encyklopedii staropolskiej*. Doc. Józef Babicz z Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN zwrócił uwagę na ważny geograficzny aspekt wszystkich prac Glogera, dla którego każde zjawisko z zakresu etnografii czy archeologii polskiej ma swój wymiar nie tylko historyczny, ale i przestrzenny. Liczne podróże Glogera przyniosły plon w postaci opisu wielu krain. Referent stwierdził, że Z. Gloger zasłużył się przede wszystkim w dwóch dziedzinach: geografii historycznej oraz w dziedzinie krajoznawstwa.

Referaty omawiające dorobek Glogera zostały uzupełnione przez kilka wypowiedzi. Odczytany szkic prof. Jerzego Wiśniewskiego przedstawił stan badań nad genealogią i historią rodziny Glogerów w Polsce, a dr Jadwiga Chludzińska-Swiątecka omówiła dorobek działającego na terenie ziemi łomżyńskiej Zespołu Gwaroznawczego i dalsze jego zamierzenia badawcze.

Miłym akcentem Sesji był esej pani Hanny Muszyńskiej-Hoffmanowej, która, jako autorka powieści o rodzinie Glogerów, podzieliła się swoimi doświadczeniami zebranymi w okresie pisania książki, a szczególnie z zaskakującą dla niej znajomością zarówno postaci, jak i dzieła Zygmunta Glogera wśród młodzieży regionu białostockiego.

W dyskusji podkreślono wszechstronność Glogera, co zdaniem dyskutantów umożliwiło mu opracowanie monumentalnej *Encyklopedii staropolskiej*. Podjęto ponadto problem krytycznego wydania prac Glogera, a także wskazano na konieczność dalszych badań nad jego biografią.

W podsumowaniu obrad podkreślono, że Sesja, będąca już trzecią zorganizowaną w ostatnich latach w Łomży, stanowi istotny wkład w życie kulturalne tego miasta.

Uzupełnieniem sesji były wystawy w Powiatowym Domu Kultury, a mianowicie: *Zygmunt Gloger, Łomża w dokumentach i książkach* oraz *Prace Zespołu Gwaroznawczego*. W dniu 26 maja odbyła się wycieczka do miejsc związanych z życiem i pracą Z. Glogera (Jeżewo, Tykocin i inne).

Wanda Grębecka

KRONIKA KRAJOWA

SESJA Z OKAZJI 500-LECIA DRUKARSTWA W POLSCE

W dniach 6—10 maja 1974 r. odbyła się w Warszawie i Krakowie, zorganizowana przez Bibliotekę Narodową i Bibliotekę Jagiellońską, międzynarodowa sesja naukowa z okazji 500-lecia narodzin sztuki drukarskiej w Polsce. Poświęcona ona

była przede wszystkim historii dawnej książki polskiej; nie zabrakło jednak także tematów nowszych. Wygłoszono około czterdzieści referatów i komunikatów; połowę stanowiły wystąpienia przedstawicieli Warszawy, Krakowa i Wrocławia, co jednocześnie wskazuje, jakie są główne ośrodki badań księgoznawczych w naszym kraju. Udział w sesji wzięło około 200 osób, również goście z ZSRR, Czechosłowacji, Bułgarii, Szwecji i Francji.

Podstawowe referaty prezentowały stan badań nad różnymi aspektami dziejów książki i formułowały postulaty: prof. dr Alodia Kawecka-Gryczowa — *Dzieje drukarstwa w Polsce XV i XVI w.*, prof. dr Leszek Hajdukiewicz — *Czytelnictwo w Polsce w XVI i XVII w.*, doc. dr hab. Kazimiera Maleczyńska — *Papiernictwo w Polsce XV i XVI w.*, dr Anna Lewicka-Kamińska — *Dzieje oprawy książkowej w Polsce*, doc. dr hab. Ewa Chojecka — *Historia grafiki polskiej XVI w.*

Historyków nauki bliżej mogłyby zainteresować: referat doc. dr hab. Pauliny Buchwald-Pelcowej *Historia książki a historia literatury* oraz komunikaty (liczące często po kilkadziesiąt stron powielonego tekstu, a więc właściwie również obszernie referaty) — doc. dra Krzysztofa Migonia *O badaniach nad dziejami czytelnictwa*, doc. dr hab. Barbary Bieńkowskiej *Polscy pisarze i uczeni XVI—XVIII wieku wobec problematyki książki*, doc. dr Janiny Czerniatowicz *Drukarstwo greckie w Polsce w XVI i XVII w.*, dr Wacławy Szelińskiej *Rola książki w życiu umysłowym Polski w XV w.* oraz dr Renaty Żurkowej *Książka historyczna w środowisku mieszczan krakowskich w XVII w.*

Bezpośrednio historii nauki dotyczyły dwa obszernie komunikaty (po czterdzieści stron maszynopisu): mgr Grażyny Talar *Problematyka badań nad historią książki naukowej w okresie staropolskim* oraz mgr Anny Zbikowskiej-Migoń *Książka naukowa w produkcji typograficznej polskiego Oświecenia*. Obydwa powstały na marginesie prac doktorskich wykonywanych w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego i dowiodły, jak wielkie znaczenie w badaniach nad niektórymi zagadnieniami dziejów nauki mogą mieć metody bibliologiczne.

Sesji towarzyszyły dwie wystawy: w Warszawie *Książka polska wczoraj i dziś* i w Krakowie *300 lat Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Materiały z sesji zostaną wydane przez Ossolineum w osobnej księdze.

K.M.

III KONFERENCJA NAUK POMOCNICZYCH HISTORII

W dniach od 29 do 31 maja 1974 r. odbyła się w Wiśle i Katowicach trzecia już z kolei konferencja poświęcona naukom pomocniczym historii.

Tym razem gospodarz konferencji — Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach — zorganizował ją wspólnie z Instytutem Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Uczestniczyli w niej historycy oraz specjaliści zainteresowani naukami pomocniczymi historii jedenastu uniwersytetów krajowych, pięciu wyższych szkół pedagogicznych, instytutów historii Polskiej Akademii Nauk oraz przedstawiciele archiwów, bibliotek naukowych i Wydziału Produkcyjnego Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych we Wrocławiu. Z gości zagranicznych przybyli historycy z Pragi i Brna oraz przedstawiciele z Drezna.

Pierwsza tego typu konferencja (24—27 V 1972) poświęcona była ogólnym problemom nauk pomocniczych historii oraz zagadnieniom dydaktyki uniwersyteckiej w zakresie nauk pomocniczych historii.

Druga konferencja (26—30 V 1973) zwróciła uwagę szczególnie na zagadnienia badawcze dyscyplin naukowych, z których korzystają historycy. Tematyka jej